

Egy olasz positivista philosoph, Andrea Angiulli ; *Fr. de Sarlo* : Régi és új physio-psychologia.

*

Rivista italiana di filosofia, 1889 szept—1890 febr. *F. Bonatelli* : Egy új metaphysikai könyv : Vorlesungen über Metaphysik mit besonderer Beziehung auf Kant, G. Bergmann ; *V. Poggi* : Az öngyilkosság Platonál ; *V. Benini* : A lelki belső megfigyelésről ; *A. Nagy* : A Nyâya és Aristoteles logikája ; *R. Benzeni* : Újabb közlemények az öntudatról.

*

Vierteljahrschrift für wissenschaftliche Philosophie, 1890. I. füzet. *M. Radakovici* : Ueber Fechner's Ableitungen der psychologischen Massformel ; *H. Höffding* : Ueber Wiederkennen, Association und psychische Activität ; *A. Marty* : Ueber Sprachreflex, Nativismus und absichtliche Sprachbildung ; *J. Petzoldt* : Vitaldifferenz und Erhaltungswerth ; *R. Wahle* : Nachtragsbemerkungen zu den «Fragen betreffend Aehnlichkeit und Intensität».

*

Archiv für Geschichte der Philosophie 1890. 2 füzet : *O. Kern* : Zu Parmenides ; *H. Sébeck* : Zur Psychologie der Scholastik ; *F. Pönnies* : Siebzehn Briefe des Tk. Hobbes an Samuel Sorbière ; *C. Hebler* : Zwei platonische Stellen ; *W. Dilthey* : Kaut's Aufsatz über Kästner und sein Antheil an einer Recension von Joh. Schultz in der Jenaer Literatur-Zeitung ; *G. Itelson* : Zur Geschichte des psychophysischen Problems.

Az akadémiából.

A Magyar tud. Akademia ez idei nagygyűlése a II. osztály titkárává *Pauer Imre* rendes tagot, a budapesti tud. egyetemen philosophia r. tanárát választotta.

*

A Bézsán-féle pályázat. A Bézsán-féle pályázatra : «Kivántatik a physiologiai lélektan rendszere a legújabb kutatások alapján», a kitűzött határnapig egyetlen pályamű érkezett. Ez is befejezetlen, csonka dolgozat ; e mellett annyira hanyagul és felületesen van kidolgozva és minden során annyira meglátszanak a sietség és kimerültség nyomai, hogy az egész mű, inkább csak nagy fáradsággal és szorgalommal

összegyűjtött nyers anyagalmaz, mintsem rendszeres dolgozat. Tervezete és egész berendezése is elhibázott. Mást nyújt, mint a mit a kitűzött pályakérdés kívánt és még ezt sem abban a formában adja, a melyet a pályázat kikötött. A pályakérdésben egész világosan ki van mondva, hogy oly lélektan kívántatik, mely se pusztán descriptiv, se speculativ lélektan ne legyen, hanem a modern tudomány apparátusával kidolgozott, physiologiai alapokra fektetett lélektan. A pályamű mégis inkább physiologia, mint psychologia. Sőt a lélektani rész annyira gyarló a tulságosan terjedelmes physiologiai részszel szemben, hogy szinte hihetetlennek tetszik, hogy szerző ex asse foglalkozott volna philosophiai tudományokkal. Arra nincs szükség a lélektanban, hogy az idegrendszer legrészletesebb analisisével foglalkozzunk. Hanem az a feladat, hogy azokat az idegfunctiókat, a melyeknek kiváló szerep jut a lelki jelenségek értelmezésében — jól ki tudjuk választani a kevésbé fontosak közül és kellőképen értékesítsük. Erről pedig szerzőnkél szó sincs. Az associatio és projectio-rendszer szerepe és fontossága sem kellő módon kiemelve, sem megfelelő módon méltatva nincs. Az agytáplálkozás befolyása és zavarainak kihatása a lelki élet tüneteire, valamint a psychogenesis nagy fontosságú tényei egyáltalán elő sem kerülnek az egész műben, mely egyébként még nyers anyagát tekintve is több helyt csak úgy van kiírva, azaz lefordítva Wundt, Helmholtz stb. műveiből, a nélkül, hogy a kész anyag a kitűzött feladat értelmezésére megfelelő módon felhasználtatott volna.

Mindezen nagy hiányok alapján, az osztály javaslatára — tekintetbevéve még a pályázat azon kikötését is, hogy absolut becsü művet kívánt — a jutalom kinemadása és a jeligés levél elégetése határoztatott el.

*

Az Akademia ez idei nagygyűlése a következő philosophiai pályakérdést tűzte ki:

Kivántatik a XVII. és XVIII. századbéli angol moralisták elméleteinek kritikai ismertetése eredeti források alapján. Jutalma a Gorove alapítványból száz arany. Határnap 1892 szept. 30. A jutalom csak önálló becsü műnek adatik ki.

Kivántatik a hazai és külföldi iskolázás története a XIV. és XV. században. Jutalma a Gorove alapítványból száz arany. Határnap 1890 szept. 30. A jutalom csak önálló, tudományos beccsel bíró munkának ítéltek oda.

*

Az 1890-ik évi akadémiai nagyjutalom (200 arany) és Marziányi mellék jutalom (50 arany) az 1889—1890 évközben megjelent *philosophiai tudományok* körébe tartozó munkák legjobbainak levén odaitélelendők: az Akadémia figyelmezteti az ily munkák szerzőit, hogy műveiket 1891 január végeig a főttkári hivatalhoz küldjék be, följegyezvén röviden, a mit munkájok kiváló vonásainak tartanak.

A philosophia világirodalma

az 1887. és 1888. évben.

(Hatodik közlemény.)

Gwinner W.: Denkrede auf Arthur Schopenhauer zu dessen 100 jährigen Geburtstage am 22. Febr. 18-8. 26 S. gr. 8. Leipzig. F. A. Brockhaus. n. 60 pf.

Günther J. E. v.: Friedrich Theodor Vischer. Ein Charakterbild. 214 S. gr. 8. Stuttgart, Adolf Bonz u. Co., Verlagsb. u. 2. M., geb. n. 3. M.

Harnack A.: Augustins Confessionen. Ein Vortrag. 31 S. gr. 8. Giessen, J. Ricker'sche Buchh. Verlags-Conto n. 60 Pf.

Harnack A.: Leibniz's Bedeutung in der Geschichte der Mathematik. Rede, 26 S. gr. 8. Dresden v. Zahn und Jenisch Verlags-Conto. n. 1 M.

Haacke F.: Über den inneren Gedankenzusammenhang des Schopenhauerschen philosophischen Systems. 46 S. gr. 8. Breslau, Louis Koehler, Hof- u. Verlagsbuch. n. 1 M.

Harnack O.: Goethe in der Epoche seiner Vollendung. (1805—32.) Versuch einer Darstellung seiner Denkweise und Weltbetrachtung. XLVI, 249 S. gr. 8. Leipzig, S. C. Hinrichs'sche Buchhandlung, Verlags-Conto. 5 M.

Hart G.: Zur Seelen- und Erkenntnisslehre des Demokrit. 32 S. gr. 8. Leipzig, B. G. Teubner in Comm. n. 1 M.

Hartmann E. v.: Lotze's Philosophie. XII, 183 S. gr. 8. Leipzig, Wilhelm Friedrich, k. Hofbuchhandlung. n. 4. M.

Hartmann T.: The life of Paracelsus and substance of his teachings. 8. 10 s. 6 d.

Hanstein Adb. v.: Albert Lindner. In seinem Leben und seinen Werken dargestellt. Berlin, 1888. Schildberger 8° VIII. 128 pp. 3 M.